

TENDENCIES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF THE SLOVAK REPUBLIC

TENDENCIE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Brigita BOOROVÁ

ABSTRACT

Environmental protection has been a very important issue for decades. The re-use of natural resources, the mass production of waste, the deterioration of the quality of the biosphere, human activity and action in conjunction with scientific and technological progress have led to an ever-increasing degradation of the quality of the environment. However, human activity in relation to environmental protection does not have to be only negative in nature but it is up to us and our best conscience to carry out positive and beneficial activities in relation to the environment and thus reduce negative impacts to the minimum. Today, there are many conscious individuals among us who are really aware and conscious about the sustainable concept.

KEY WORDS

environmental policy, sustainable development, sustainable business

JEL – CLASSIFICATION: *Q 53, Q 56, Q 57*

DOI: <https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.P210-8640-2021-2>

1 Úvod

Ochrana životného prostredia je už desaťročia veľmi dôležitou témou. Masová produkcia a s ňou spojená produkcia odpadov, zhoršovanie kvality biosféry, ľudská činnosť a pôsobenie v spojení s vedecko-technickým pokrokom viedli k stále väčšiemu zhoršovaniu kvality životného prostredia. Činnosť človeka vo vzťahu k ochrane životného prostredia však nemusí mať len negatívny charakter, ale je na nás, aby sme vo vzťahu k životnému prostrediu vyvíjali pozitívne a prospešné aktivity a tým znížili negatívne vplyvy na minimum. Dnes je medzi nami veľa uvedomelých manažérov, podnikateľov a podnikov, ktorí si koncept udržateľného rozvoja skutočne uvedomujú. Ochrana životného prostredia a udržateľnosť sa dostávajú do povedomia ľudí, firiem, spoločností a iných subjektov čoraz viac ako dôležitý pojem, ale aj aktuálny trend a prejavuje sa vo viacerých rovinách. Globálna a národná úroveň sa premieta do prijatia viacerých dohôd zameraných na ochranu životného prostredia či legislatívnych požiadaviek. Na miestnej úrovni sa dotýka všetkých subjektov. Ekologicky sa môže správať každý jednotlivec, podnikateľský subjekt, nezisková organizácia či obec. Podniky musia spĺňať legislatívne požiadavky a na druhej strane reagovať na potreby záujmových skupín a môžu sa aj dobrovoľne zaviazat', že budú pomáhať a chrániť životné prostredie.

Aby bol hospodársky rast skutočne udržateľný, musí ho sprevádzať ekologická efektívnosť zlepšenia, opatrenia v oblasti klímy a opatrenia na zvýšenie odolnosti spolu s aktívnym trhom

práce a sociálnou oblasťou politiky začleňovania, aby sa predišlo poškodzovaniu prírodného prostredia, od ktorého závisí, alebo jeho poškodzovaniu sociálnu štruktúru európskych spoločností (Barteková, K.M. – Rybárová, D., 2020). V súčasnosti sa práve udržateľný rozvoj tlačí do popredia prostredníctvom nových efektívnych projektov a inovácií, napr. v oblasti energetického manažmentu (Yakimchuk, I. – Demchani, O., 2018) Spoločnosti sa uberajú „zeleným“ smerom implementáciou rôznych nových inovácií. Trvalo udržateľný rozvoj sám o sebe je definovaný ako rozvoj, ktorý uspokojuje potreby súčasných generácií bez toho, aby ohrozil schopnosť budúcich generácií uspokojovať ich potreby (Brundtland, 1987). Udržateľnosť a jej tendencie rozvoja a vedecký výskum trvalo udržateľného rozvoja je nevyhnutný a téme udržateľnosti sa venujú autori z rôznych oblastí vedeckého sveta, ako aj hospodárskej praxe (napr. Hrušovská, D., 2020; Trivedi, R. H., et al., 2018; Newton, J. D., et al., 2015; Bocken, N., et al., 2016; Nabukalu, J. B., et al., 2020; MacFeely, S., 2020; Smith, M. J., 2020 a iní). Je dôležité, aby správanie subjektov bolo v súlade s trvalo udržateľným rozvojom, ochranou prírody a tiež starostlivosťou o životné prostredie, preto je v mnohých prípadoch nevyhnutné vstupovať ho do výrobných a spotrebných rozhodnutí podnikateľov a spotrebiteľov (Rusko et al., 2019). Dosiahnutie udržateľnosti sa stáva prvoradou agendou pre mnohé spoločnosti na celom svete. Udržateľný rozvoj sa tak stáva štandardom, o ktorý sa musia snažiť všetky spoločnosti (Duvnjak, B. – Kohont, A., 2021).

2 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Udržateľný rozvoj

Udržateľný rozvoj, resp. trvalo udržateľný rozvoj je spôsob, akým sa ľudské spoločenstvo rozvíja, dáva do súladu hospodársky a inovačný a spoločenský pokrok s kladeným dôrazom na zachovanie životného prostredia pre ďalšie generácie.

Najkomplexnejším súborom globálnych priorít pre dosiahnutie udržateľného rozvoja je Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“) Organizácie Spojených národov. Kľúčovými princípmi Agendy 2030 vytýčenými v dokumente schválenom Valným zhromaždením OSN v septembri 2015 Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj“ sú transformácia, integrácia a univerzálnosť. Transformačnú silu Agendy 2030 predstavuje 17 cieľov udržateľného rozvoja (SDGs – Sustainable Development Goals) rozpracovaných do 169 súvisiacich čiastkových cieľov, ktoré majú za ambíciu usmerňovať štruktúrnú politickú, ekonomickú a sociálnu premenu jednotlivých krajín sveta v reakcii na hrozby, ktorým ľudstvo dnes čelí. Integrovaný prvok sa v Agende prejavuje ako prepojenie všetkých troch dimenzií udržateľného rozvoja: ekonomickej, sociálnej a environmentálnej. Agenda 2030 nie je právne záväzná. Vyjadruje zámer krajín viesť ich rozvoj smerom k udržateľnosti a nastaviť ich národné politiky, stratégie a plánovanie tak, aby prispievali k dosiahnutiu globálnych cieľov. V globálnom meradle vychádza Koncepcia implementácie Agendy 2030 z troch hlavných záväzkov prijatých v rámci OSN v roku 2015 – z Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, z Akčného programu z Addis Abeby o financovaní rozvoja z Parížskej dohody k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy. V užšom prostredí Európskej únie, koncepcia nadväzuje na európske strategické dokumenty „Ďalšie kroky pre udržateľnú európsku budúcnosť“ a „Revíziu Európskeho rozvojového konsenzu“, predstavené Európskou komisiou v novembri 2016. Slovenská republika sa k implementácii Agendy 2030 prihlásila v dokumente „Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj“ schválenom uznesením vlády č. 95/2016. V našich podmienkach sa sústreďuje pozornosť v dlhodobom horizonte na oblasti: zmena klímy, voda, ochrana biodiverzity, ochrana a trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a nakladanie s odpadmi, trvalo udržateľná spotreba a výroba a to najmä s presahom na politiku obehového hospodárstva a zelený rast. (MŽP SR, 2021)

V Agende 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj: Transformujeme náš svet (2015), bolo stanovených 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja a s nimi súvisiace čiastkové ciele. Každá vláda si na ich základe stanovila vlastné národné ciele a tiež sa rozhodla, ako budú tieto ciele zapracované do národných plánovacích procesov, politik a stratégií.

Slovenská republika má vytvorenú „Stratégiu environmentálnej politiky do roku 2030“ (ďalej len „Envirostratégia 2030“), kde definuje víziu do roku 2030 zohľadňujúcu možný, pravdepodobný a želaný budúci vývoj, identifikuje základné systémové problémy, nastavuje ciele pre rok 2030, navrhuje rámcové opatrenia na zlepšenie súčasnej situácie a obsahuje aj základné výsledkové indikátory, ktoré umožnia overovať dosiahnuté výsledky.

Udržateľný rozvoj je rozšírený a obohatený o stratégiu zeleného rastu. Slovenská republika prijala „Deklaráciu OECD o zelenom raste a na základe metodiky OECD vypracovala aj „Národný súbor indikátorov zeleného rastu“.

OECD navrhlo 4 hlavné oblasti monitorovania, a teda aj 4 hlavné skupiny indikátorov:

1. Indikátory environmentálnej a zdrojovej produktivity vyjadrujúce prepojenie medzi efektívnosťou využívania prírodných zdrojov, výrobou a spotrebou.
2. Indikátory základne prírodného bohatstva sledujúce stav a kvalitu prírodných zdrojov z dôvodu ich vyčerpania a úbytku, čo predstavuje riziko spomalenia rastu.
3. Indikátory environmentálnej kvality života vyjadrujúce priamy či nepriamy vplyv životného prostredia na zdravie a život ľudí.
4. Indikátory ekonomických nástrojov a politických opatrení slúžiace politikom na zefektívnenie implementovaných politických opatrení. (Gušťaříková, et al., 2014)

3 Výskumný dizajn

Hlavným cieľom príspevku je objasniť tendencie udržateľného rozvoja v podmienkach Slovenskej republiky. V úvodnej časti príspevku sme popísali základné definície pojmov, ktoré súvisia s problematikou a týkajú sa udržateľného rozvoja. Výsledky práce a diskusia vyústili do konštatovaní ohľadom udržateľného rozvoja v podmienkach Slovenskej republiky. K spracovaniu informácií a poznatkov v príspevku sme využili metódy analýzy, syntézy, indukcie a dedukcie a komparácie.

4 Výsledky práce a diskusia

Základnou víziou Envirostratégie 2030 je dosiahnuť lepšiu kvalitu životného prostredia a udržateľné obehové hospodárstvo, založené na dôslednej ochrane zložiek životného prostredia a využívajúce čo najmenej neobnoviteľných prírodných zdrojov a nebezpečných látok, ktoré budú viesť k zlepšeniu zdravia obyvateľstva. Ochrana životného prostredia a udržateľná spotreba budú súčasťou všeobecného povedomia občanov aj tvorcov politik. Pomocou predchádzania a prispôsobenia sa zmene klímy budú jej následky na Slovensku čo možno najmiernejšie. (Inštitút environmentálnej politiky, MŽP SR, 2019)

Cieľom indikátorov zeleného rastu je sledovanie hospodárskeho oživenia, environmentálneho a sociálneho udržateľného rozvoja. V článku sa budeme venovať štvrtému indikátoru, ktorý navrhlo OECD: „Ekonomické nástroje a politické opatrenia“. K uvedeným nástrojom a politickým opatreniam patria aj „Dobrovoľné nástroje environmentálnej politiky“. Indikátor sleduje nasledovné z nich:

- Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS),
- Zelené verejné obstarávanie,
- Environmentálne označovanie produktov alebo služieb.

Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

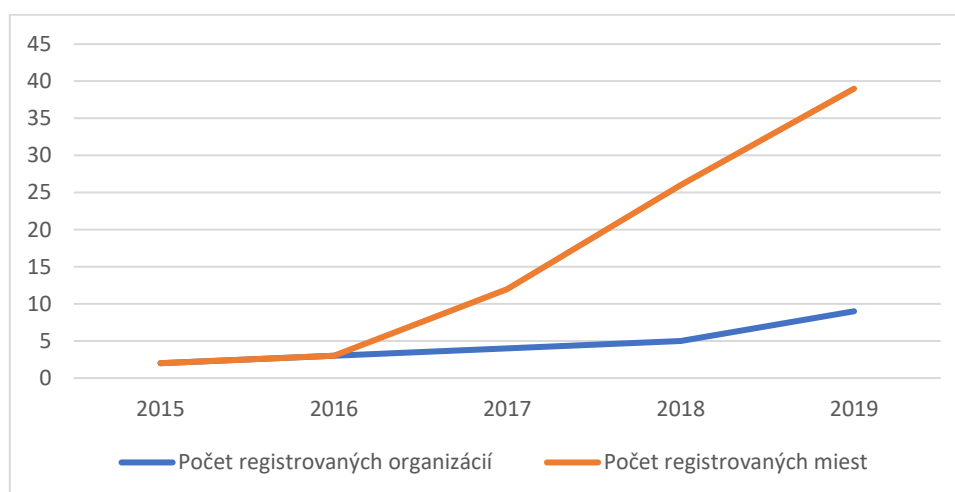
Schéma Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) je dobrovoľným nástrojom environmentálneho manažérstva pre organizácie, ktoré chcú zhodnocovať a zlepšovať svoje environmentálne správanie. Schéma Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) je spoľahlivým a efektívnym manažérskym nástrojom na trhu pre organizácie, ktoré chcú zlepšovať svoje environmentálne správanie prostredníctvom pridanej hodnoty oproti požiadavkám systémov environmentálneho manažérstva podľa medzinárodnej normy EN ISO 14001 najmä:

- v zhode s legislatívou životného prostredia, ktorej plnenie je garantované štátom,
- v povinnom informovaní verejnosti prostredníctvom environmentálneho vyhlásenia organizácie,
- v zvýšenej angažovanosti zamestnancov. (Záhoranová, S., 2008)

Od roku 2015 vzrastá záujem spoločností prezentovať svoje činnosti dobrovoľným nástrojom environmentálneho manažérstva implementáciou systémového prístupu riadenia v oblasti životného prostredia prostredníctvom schémy EMAS. Rastúci trend je znázornený v grafe 1.

Graf 1

Počet registrovaných organizácií a ich miest v schéme EMAS v SR za roky 2015–2019

Zdroj: spracované podľa: Gušťaříková, T., 2021. Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS). *Enviroportal*. <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=3661>

V roku 2019 bolo v registri EMAS v SR registrovaných v Schéme pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) so sídlom v Slovenskej republike 10 organizácií s 47 miestami a 2 organizácie pod združenu registráciou EÚ s 3 miestami v SR. V súčasnosti je v registri EMAS v SR registrovaných 59 organizácií so 130 miestami a 2 organizácie pod združenu registráciou EÚ s 3 miestami v SR. Na základe uvedeného konštatujeme, že sledovaný indikátor má v podmienkach Slovenskej republiky rastúcu tendenciu.

Zelené verejné obstarávanie (Green Public Procurement – GPP)

Zelené verejné obstarávanie (Green public procurement – GPP) je Európskou komisiou vymedzené ako „ako proces, pomocou ktorého sa verejné orgány snažia získať tovary, služby a práce so zníženým environmentálnym vplyvom v celom životnom cykle v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou, ktoré by získali inak.“ Zelené verejné obstarávanie (Green public procurement – GPP) je možno charakterizovať aj ako

postup, pri ktorom sa zohľadňujú environmentálne aspekty v rámci verejného obstarávania, a to zadávaním environmentálnych charakteristík do súťažných podkladov a iných dokumentov požadovaných pravidlami a postupmi verejného obstarávania. Zelené verejné obstarávanie (Green public procurement – GPP) je dobrovoľný nástroj pre podporu ochrany životného prostredia, čo znamená, že jednotliví verejní obstarávatelia a obstarávatelia si môžu sami zvoliť mieru, do akej budú tento nástroj využívať v praxi. (MŽP SR, 2016)

V podmienkach Slovenskej republiky je GPP považované za dobrovoľný nástroj, uplatňovaním ktorého v rámci proaktívneho prístupu organizácií možno dosiahnuť súčasne efektívne využívanie finančných zdrojov, ochranu ŽP, zdravia a tiež podporu obehového hospodárstva. V marci 2016 bolo GPP zaradené do Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016–2020, kde bolo ambíciou vlády vytvoriť priaznivé podmienky na jeho aplikovanie. V decembri 2016 bol uznesením vlády SR č. 590 schválený Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v SR na roky 2016–2020 (ďalej len NAP GPP III). Strategickým cieľom NAP GPP III bolo dosiahnuť 50 %-ný podiel zrealizovaných zelených zákaziek orgánmi štátnej správy z celkového objemu nimi uzatvorených zmlúv pre vybrané skupiny produktov. Na dosiahnutie strategického cieľa sa v rámci NAP GPP III stanovili tri hlavné opatrenia, ktoré sa realizovali prostredníctvom zadefinovaných aktivít:

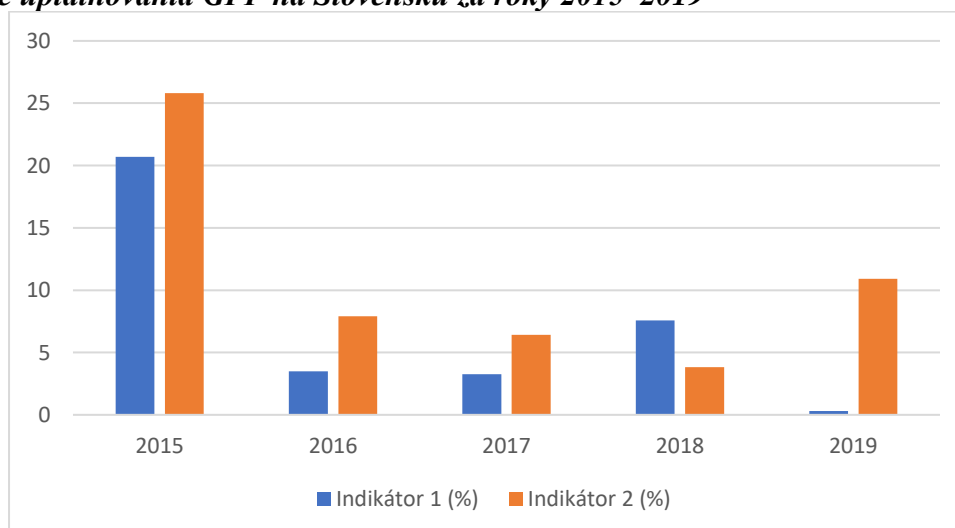
1. podpora verejných orgánov pri realizácii zeleného verejného obstarávania,
2. sledovanie pokroku/vývoja zeleného verejného obstarávania,
3. spolupráca s relevantnými európskymi a národnými inštitúciami.

Sledovanie pokroku/vývoja GPP sa realizovalo monitorovaním a hodnotila sa úroveň uplatňovania GPP v SR na základe dvoch kvantitatívnych indikátorov (graf 2), a to:

- Indikátor 1: percentuálny podiel GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na počet zákaziek (zmlúv, objednávok, nákupov) za kalendárny rok;
- Indikátor 2: percentuálny podiel GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na hodnotu uskutočnených zákaziek (zmlúv, objednávok, nákupov) za kalendárny rok. (Gušťaříková, T., 2021)

Graf 2

Vývoj úrovně uplatňovania GPP na Slovensku za roky 2015–2019

Poznámka: Indikátor 1: % GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na počet zákaziek; Indikátor 2: % GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na hodnotu uskutočnených zákaziek.

Zdroj: spracované podľa: Gušťaříková, T., 2021. Zelené verejné obstarávanie. Enviroportal. <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=1223>

Z uvedeného grafu je zrejmé, že uplatňovanie „Zeleného verejného obstarávania“ na Slovensku má od roku 2015 klesajúcu tendenciu. Na základe vývoja uplatňovania „Zeleného verejného obstarávania“ môžeme konštatovať, že cieľ stanovený v NAP GPP III sa nepodarilo dosiahnuť. Sledovaný indikátor má klesajúcu tendenciu v podmienkach Slovenskej republiky.

Environmentálne označovanie produktov alebo služieb

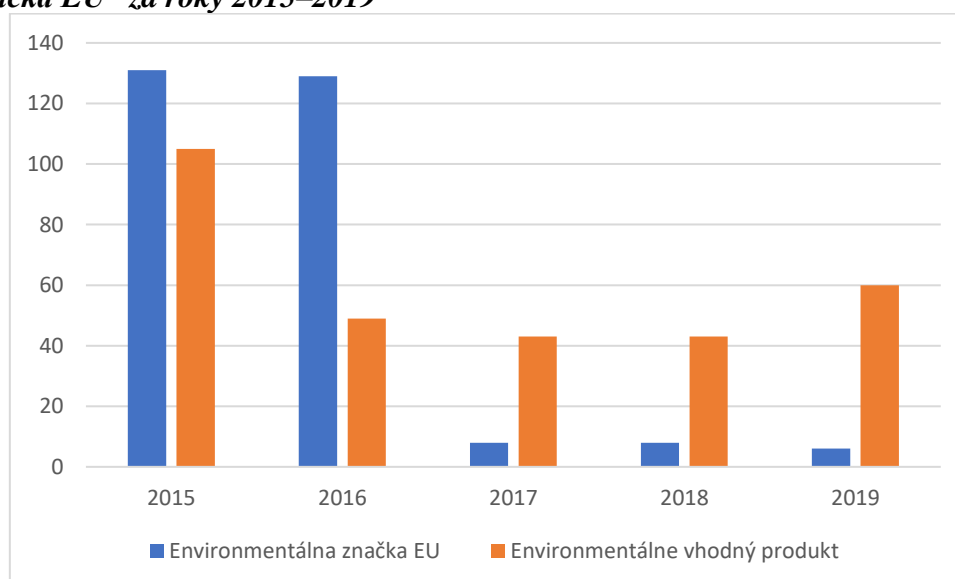
Ecolabelling je environmentálne označovanie produktov alebo služieb ktorého zmyslom je zmiernenie negatívneho vplyvu spotreby a výroby na životné prostredie, zdravie a klímu.

V podmienkach SR (SAŽP, 2021) sa environmentálne označovanie realizuje od roku 1997 prostredníctvom národnej schémy na udeľovanie národnej environmentálnej značky „Environmentálne vhodný produkt“ (EVP). Podmienky a postup pri udeľovaní a používaní upravuje zákon č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov. O udelenie značky EVP sa môže uchádzať výrobca, poskytovateľ služby, importér alebo obchodník. Udeľovanie európskej environmentálnej značky sa vykonáva podľa nariadenia EP a R (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke Európskej únie. Jedná sa o nadnárodný systém, ktorý je platný vo všetkých krajinách Európskej únie a tiež v Nórsku, Lichtenštajnsku a na Islande. Kvetinu, ako ekoznačku Európskej únie môžu získať všetci výrobcovia, resp. poskytovatelia služieb, ktorí ponúkajú svoj výrobok alebo službu na trhu Európskej únie, bez ohľadu na krajinu pôvodu. Tento program Európskej únie vznikol v roku 1990. Získať tento certifikát, bolo spočiatku možné len na výrobky. Prvé výrobky tento certifikát získali v roku 1996. V roku 2000 bol program upravený Nariadením Európskeho Parlamentu a rady Európskeho spoločenstva č. 1980/2000 a tým rozšírený aj pre poskytovateľov služieb. Na Slovensku je možné toto označenie získať od roku 2004. Udeľovanie európskej environmentálnej značky sa vykonáva podľa nariadenia EP a R (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ.

Prehľad celkového počtu produktov je uvedený v grafe 3.

Graf 3

Prehľad celkového počtu produktov s právom používať národnú environmentálnu značku „Environmentálne vhodný produkt“ a európsku environmentálnu značku „Environmentálna značka EÚ“ za roky 2015–2019

Zdroj: spracované podľa: Gušťaříková, T., 2021. Environmentálne označovanie produktov. Enviroportal. <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=1221>

Z prehľadu celkového počtu produktov s právom používať národnú environmentálnu značku „Environmentálne vhodný produkt“ a európsku environmentálnu značku „Environmentálna

značka EÚ“ uvedeného v grafe 2, je zrejme, že v porovnaní s rokom 2015, je u tohto indikátoru rapídne klesajúci trend, najmä čo sa týka v počte produktov s právom používať Environmentálnu značku EÚ v SR. Záujem o používanie národnej environmentálnej značky jemne narástol v roku 2019 v porovnaní s rokmi 2016 až 2018, stále to však nedosahuje hodnoty z roku 2015.

Na Slovensku má v súčasnosti 44 produktov právo používať národné označenie „Environmentálne vhodný produkt“, čo je o 16 produktov menej v porovnaní s rokom 2019. Patria sem napr. rôzne univerzálne sorpčné materiály, hydrofóbne sorpčné materiály – Johan ENVIRO s.r.o. Bratislava, portlandský cement, vysokopecný cement – Považská cementáreň, a. s. Ladce, Gabiónová stavebnicová konštrukcia BLOCK-SK – COMPAG SK s.r.o. Bratislava a iné.

V súčasnosti je u nás 1 výrobný podnik držiteľom európskej environmentálnej značky „Environmentálna značka EÚ (EU Ecolabel)“, a tým je SLOVENSKÁ GRAFIA, a.s. Bratislava – výrobky z potlačeného papiera: reklamné materiály a spravodajské letáky, periodiká, katalógy, letáky, brožúry. V roku 2019 to bolo 6 podnikov. Na základe uvedeného konštatujeme u tohto sledovaného indikátora klesajúcu tendenciu v podmienkach Slovenskej republiky.

5 Záver

V článku sme popísali a objasnili pojem udržateľný rozvoj a tendencie jeho rozvoja v podmienkach Slovenskej republiky. Uviedli sme „Envirostratégiu 2030 Slovenskej republiky“, ako aj indikátory zeleného rastu ktoré navrhlo OECD, z ktorých sme sa zamerali na štvrtý indikátor „Ekonomické nástroje a politické opatrenia“. K uvedeným nástrojom a politickým opatreniam patria aj „Dobrovoľné nástroje environmentálnej politiky“. V rámci nich sme sa zamerali na tieto indikátory: schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS), zelené verejné obstarávanie a environmentálne označovanie produktov alebo služieb.

Zistili sme, že skúmaný indikátor zeleného rastu „Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)“ má v podmienkach Slovenskej republiky rastúcu tendenciu, čo môžeme označiť za pozitívny trend v oblasti udržateľného rozvoja. Naopak u skúmaného indikátora zeleného rastu „Zelené verejné obstarávanie (Green public procurement – GPP)“ konštatujeme že cieľ stanovený v Národnom akčnom pláne pre zelené verejné obstarávanie v SR na roky 2016–2020 (NAP GPP III) sa nepodarilo dosiahnuť, skúmaný indikátor má klesajúcu tendenciu, resp. je zelené verejné obstarávanie nedostatočne aplikovateľné v podmienkach Slovenskej republiky. Podobné zistenie je aj pri indikátore „Environmentálne označovanie produktov alebo služieb“, kde taktiež konštatujeme klesajúcu tendenciu v podmienkach Slovenskej republiky.

ACKNOWLEDGEMENT

Tento príspevok je čiastkovým výstupom riešenia projektu VEGA MŠ SR č. 1/0708/20 „Sociálno-ekonomické determinanty trvalo udržateľnej spotreby a výroby z hľadiska vplyvu na výkonnosť a konkurencieschopnosť podnikov“ v rozsahu 100%.

REFERENCES

- Bocken, N., et al. (2016). *Product design and business model strategies for a circular economy*. Journal of Industrial and Production Engineering, 33:5, 308–320.
DOI: 10.1080/21681015.2016.1172124.
- Duvnjak, B. – Kohont, A. (2021). *The Role of Sustainable HRM in Sustainable Development*. Sustainability 2021, 13, 10668. <https://doi.org/10.3390/su131910668>.
- Enviroportal. <https://www.enviroportal.sk/indicator/111?langversion=sk>, [accessed 09.09.2021].
- Gušťaříková et al. (2014). *Vybrané indikátory zeleného rastu v Slovenskej republike*. Slovenská agentúra životného prostredia. Banská Bystrica. 50 str. ISBN 978-80-89503-35-3.

- Gušťačíková, T. (2021). *Zelené verejné obstarávanie*. Enviroportál, Informačný portál MŽP SR. <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=1223>, [accessed 09.09.2021].
- Hrušovská, D. (2020). *Asem Eco-Innovation Index (ASEI): Index ekologických inovácií ázijskoeurópskeho stretnutia*. Socio-Economic Determinants of Sustainable Consumption and Production: Proceedings of Scientific Papers. Brno: Masaryk University Press, 2020, 144–151. ISBN 978-80-210-9705-6.
- Inštitút environmentálnej politiky, Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky. (2019). *Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030*. <https://www.minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030/>, [accessed 09.09.2021].
- Kmety Barteková, M. – Rybárová, D. (2020). *Sustainable Development Goal 12 as the Tool to Ensure Sustainable Consumption, Production and Economic Growth in Slovakia*. Socio-Economic Determinants of Sustainable Consumption and Production: Proceedings of Scientific Papers. Brno: Masaryk University Press, 2020, 163–172. ISBN 978-80-210-9705-6.
- MacFeely, S. (2020). *Measuring the Sustainable Development Goal Indicators: An Unprecedented Statistical Challenge*. Journal of Official Statistics. Vol. 36, Issue 2, pp. 361–378, ISSN 0282-423X.
- Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky. *Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj*. <https://www.minzp.sk/agenda-2030>, [accessed 09.09.2021].
- Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky. https://www.minzp.sk/files/iep/03_vlastny_material_envirostrategia2030_def.pdf, [accessed 09.09.2021].
- Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky. (2016). Metodická pomôcka k aplikácii aspektov „zeleného verejného obstarávania“ v rámci zákaziek spolufinancovaných zo zdrojov Operačného programu Kvalita životného prostredia. Str. 4–8. Dostupné na: <https://www.opkzp.sk/wp-content/uploads/2016/04/Metodicka---pom---cka-k-aplik---cii-aspektov---zelen-ho-VO---v-r---mci-OP-K--P-verzia-1.0.pdf>, [accessed 09.09.2021].
- Nabukalu, J. B., et al. (2020). *Monitoring Sustainable Development Goals 3: Assessing the Readiness of Low- and Middle-Income Countries*. International Journal of Health Policy and Management. Vol. 9, Issue 7, pp. 297–308. ISSN 2322-5939.
- Newton, J. D., et al. (2015). *Environmental concern and environmental purchase intentions: The mediating role of learning strategy*. Journal of Business Research, 68(9), 1974–1981. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.01.007>.
- Rezolúcia prijatá na Valnom zhromaždení 25. septembra 2015, Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, <https://www.minzp.sk/files/oblasti/udrzatelny-rozvoj/sdgs-dokument-en-verzia-final.pdf>, [accessed 09.09.2021].
- Slovenská agentúra životného prostredia. *Environmentálne označovanie produktov*. Dostupné na: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalne-manazerstvo/environmentalne-oznacovanie-produktov/environmentalne-oznacovanie-produktov.html>, [accessed 09.09.2021].
- Smith, M. J. (2020). *Sustainable Development Goals: genuine global change requires genuine measures of efficacy*. Journal of Maps. Vol. 16, Issue 2, pp. i–iii. ISSN 1744-5647.
- Trivedi, R. H., et al. (2018). *Causality analysis of media influence on environmental attitude, intention and behaviors leading to green purchasing*. Journal of Cleaner Production, 196, 11–22. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.06.024>
- Yakimchuk, I. – Demchani, O. (2018). *Use of energy management as a strategic direction of sustainable development of an organization*. Technology Audit and Production Reserves 3(5(41)):22-29. DOI: 10.15587/2312-8372.2018.135789.
- Záhoranová, S. 2008. *Stratégia uplatňovania dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky v SR*. Dostupné na: <http://www.enviromagazin.sk/enviro2008/enviro1/06.pdf> a Slovenská agentúra

životného prostredia. *Čo je EMAS?* Dostupné na: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalne-manazerstvo/schema-pre-environmentalne-manazerstvo-a-audit-emas/co-je-emas.html>, [accessed 09.09.2021].

CONTACT

Ing. Brigita Boorová, PhD.

University of Economics in Bratislava

Faculty of Business Management

Department of Production, Management and Logistics

Dolnozemska cesta 1/b

852 35 Bratislava, Slovak Republic

e-mail: brigita.boorova@euba.sk